

Verantwoordingsinformatie, behorend bij de cross-over kwalificatie mbo:

Vakexpert industrieel produceren van levensmiddelen

Kwalificatie

» **Vakexpert industrieel produceren van levensmiddelen**

Geldig vanaf

Inhoudsopgave

De cross-over kwalificatie kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>2. Trends en ontwikkelingen</u>	5
<u>3. Bijzondere vereisten</u>	5
<u>4. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	5
<u>5. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	5
<u>6. Terugvalopties</u>	5
<u>7. Samenstelling cross-over kwalificatie</u>	6
<u>8. Betrokkenen</u>	6
<u>9. Verblijfsduur 4 jaarig</u>	7
<u>10. Aanvullende informatie</u>	7
<u>11. Certificaten</u>	7

Verantwoordingsinformatie

1. Arbeidsmarktinformatie

Vanuit de bedrijven in de voedingsindustrie (en aanverwante industrieën als cosmetica, farmacie en voedingssupplementen) leeft al langere tijd de wens om medewerkers op te leiden tot voedingsoperator/productiespecialist - nieuwe stijl, die de benodigde kennis en vaardigheden uit de voedingstechnologie (receptuur, voedselveiligheid, chemie, microbiologie) combineert met de benodigde kennis en vaardigheden uit de procestechniek. Door toenemende complexiteit en van het productieproces, zowel in technologische als technische zin ontstaat een nieuwe opleidingsbehoefte waarin deze worden samengebracht en verbonden aan nieuwe competenties in relatie tot beroepshouding. Zie hiervoor ook het door de taskforce Human Capital Agenda (HCA) Food&Feed van de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI) opgestelde rapport "Leren en werken, werken en leren".

Het heeft er onder meer toe geleid dat binnen genoemde regionale clusters samenwerkingsverbanden zijn ontstaan tussen AOC's en ROC's en tussen opleidingen van de HAS en HBO Techniek. Toekomstige medewerkers hebben 'groene' kennis nodig over persoonlijke veiligheid, voedselveiligheid en hygiëne en 'grijze' kennis over geavanceerde procestechnologie.

Volledige rapport:

<http://www.fnli.nl/wp-content/uploads/2015/01/Leren-en-werken-visiedocument-DEF.pdf>

Hierin wordt verder beschreven dat kennis en ervaring in de procestechniek niet voldoende is om op mbo niveau te functioneren in de voedingsindustrie. Door het werken met "levende grondstoffen" worden bijzondere eisen gesteld aan kennis van microbiologie, chemie, levensmiddelentechnologie, inclusief bijpassende beroepshouding. In hetzelfde document wordt ook aangegeven wat de kwantitatieve vraag naar mbo-medewerkers in de Foodsector is, hierin benoemd als MBO3/4. De geschatte jaarlijkse landelijke behoefte in deze categorie bedraagt 540 nieuwe medewerkers in het profiel productiemedewerkers / operators. Voor het Noorden is deze behoefte ongeveer 80 medewerkers.

Nordwin College / Friesland College:

De bedrijven die bij deze cross-over betrokken zijn en andere bedrijven uit de regio zijn bereid om bpv-plaatsen (met name BBL-plaatsen) te bieden in het kader van deze cross-over. Naar verwachting zijn er voldoende bpv-plaatsen beschikbaar. Ook bieden zij aan de beginnende Vakexperts industrieel produceren van levensmiddelen voldoende arbeidsplaatsen. De cross-over voorziet namelijk in een duidelijke behoefte op de arbeidsmarkt.

Aanvulling Helicon:

De levensmiddelenindustrie is in de regio Noordoost Brabant volop vertegenwoordigd. Er is zelfs een duidelijke groei waarneembaar. Zie ook <https://www.bd.nl/brabant/cbs-brabantheeft-belangrijkste-industrie-vannederland-a21cd365/>. Gemeenten ondersteunen deze groei door verschillende initiatieven, zoals het Foodpark Veghel door de gemeente Meijerijstad, GrowCampus (regio Den Bosch), of de investeringen die gemeente Helmond doet in onder andere Food Tech Brainport. Voor een toelichting wordt verwezen naar <https://www.ed.nl/helmond/helmondpompt-geld-invoedingsmiddelenindustrie-a6afd765/>. De groei en verandering van de sector zijn door regionale bedrijven al eerder gesignaleerd en heeft geresulteerd in verschillende samenwerkingsverbanden. Een tekort aan productiepersoneel, automatisering, robotisering en technologische ontwikkelingen, hebben de meest directe invloed op het opleiden van (toekomstig) personeel. Voor de regio Noordoost Brabant zijn daarbij de trends Innovatie door start-ups en Corporate Venturing van belang. Denk bijvoorbeeld aan de Vegetarische slager die samenwerkt met Unox uit Oss om de vegetarische rookworst op de markt te brengen. Vanuit de voedingsindustrie is er dus vraag naar gekwalificeerd personeel met kennis over persoonlijke veiligheid, voedselveiligheid en hygiëne en geavanceerde procestechnologie. De website www.arbeidsmarktinzicht.nl laat zien dat de voeding- en genotmiddelenindustrie in Noord Brabant als één van de top 5 sectoren zorgde voor het ontstaan van de meeste vacatures. Het tekort aan bekwaam personeel wordt ook onderschreven door het onderzoek dat het collectief KLEI voor opleiders Helicon en Citaverde heeft uitgevoerd. Op de vraag of levensmiddelenbedrijven uit de regio een tekort aan bekwame operators herkennen, antwoordde 100% bevestigend. Scholing is volgens al deze respondenten de oplossing voor het tekort op de arbeidsmarkt. Zoals genoemd vragen de groei en veranderingen van de levensmiddelenindustrie om gekwalificeerde medewerkers op de werkvloer. Operators beheren en beheersen de processen. Daarvoor moeten zij technische kennis en kunde combineren met specifieke kennis over levensmiddelen, voedselveiligheid en hygiëne. De vacatures die bedrijven uitzetten voor hun zoektocht naar medewerkers laten dit ook zien; er wordt gevraagd naar technische medewerkers met affiniteit voor voeding. Of er wordt gevraagd naar voedingsoperators met interesse voor techniek. De bedrijven die bij deze cross-over betrokken zijn en andere bedrijven uit de regio zijn bereid om bpv-plaatsen (met name BBL-plaatsen) te bieden in het kader van deze cross-over. Naar verwachting zijn er voldoende bpv-plaatsen beschikbaar. Ook bieden zij aan de beginnende Vakexperts industrieel produceren van levensmiddelen voldoende arbeidsplaatsen.

2. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

De geldende wet- en regelgeving is gericht op veiligheid van het werk, voedselveiligheid en eerlijke handel. Daarnaast zijn er vergaande aanvullende eisen vanuit klanten. Die zijn gericht op betrouwbaarheid van levering en tijdigheid daarvan. Naast Voedselveiligheid (HACCP) gaat er steeds meer aandacht uit naar Fooddefense (TACCP) en Voedsel fraude (VACCP). Dit heeft direct consequenties voor de Vakexpert industrieel produceren van levensmiddelen omdat dit ingepast moet worden in de productieprocessen en een borging van de naleving daarvan.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

Door de hoge mate van automatisering, robotisering en daarnaast de schaalvergroting die plaatsvindt in deze industrieën, zijn de effecten van de handeling minder goed direct zichtbaar, echter vaak wel met grote consequenties. Dit betekent dat de Vakexpert industrieel produceren van levensmiddelen een goed inzicht nodig heeft van de gevolgen van zijn handelingen met betrekking tot het proces en het te produceren product. Het afbreukrisico en de imago schade is enorm.

3. Bijzondere vereisten

Vakexpert industrieel produceren van levensmiddelen

Ja

Werkzaamheden vinden plaats in ploegendiensten. Voor het plaatsen van stagiaires zal een minimale leeftijd van 18 jaar veelvuldig worden geëist, vanwege de nachtdiensten.

4. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

N.v.t.

5. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

Nordwin College / Friesland College:

De Vakexpert industrieel produceren van levensmiddelen kan doorstromen naar het HBO, bijvoorbeeld HBO Chemische Technologie en HBO Voedingsmiddelentechnologie. Het is ook mogelijk over te stappen naar een andere sector binnen de procesindustrie, zoals watertechnologie. Ook kan hij doorgroeien naar een leidinggevende positie of een functie binnen de R&D afdeling.

Helicon:

Geen aanvullingen

6. Terugvalopties

Nordwin College / Friesland College:

Nordwin College werkt samen met Friesland College binnen MBO Life Sciences. Deze cross-over opleiding zal verzorgd worden door MBO Life Sciences. MBO Life Sciences verzorgt ook de opleidingen Vakexpert voeding en technologie en Operator C. Indien het, om welke reden dan ook, niet mogelijk is om de cross-over kwalificatie te halen, kunnen deelnemers het diploma Operator C of het diploma Vakexpert Voeding en Technologie behalen.

De terugvaloptie betreft dus:

Domein: Techniek en procesindustrie (Crebonummer 79020)

Kwalificatiedossier Procestechniek (23121):

- Kwalificatie Operator C (25303)

Domein: Voedsel, natuur en leefomgeving (Crebonummer 79150)

Kwalificatiedossier Voeding (23173, 23228):

- Kwalificatie Vakexpert voeding en technologie (25463)

Helicon:

Domein: Voedsel, natuur en leefomgeving (Crebonummer 79150)

Kwalificatiedossier Voeding (23173, 23228):

- Kwalificatie Vakexpert voeding en technologie (25463)

7. Samenstelling cross-over kwalificatie

De cross-over is samengesteld op basis van de volgende kwalificaties, kerntaken en werkprocessen:

Domein: Techniek en procesindustrie (Crebonummer 79020)

Kwalificatiedossier Procestechniek (23121):

- Kwalificatie Operator C (25303)
- B1-K1 Beheerst productieproces:
- W1 Bereidt productie voor;
- W2 Bedient apparatuur;
- W3 Bewaakt apparatuur;
- W4 Voert kwaliteitscontroles uit aan proces en/of product;
- W5 Onderhoudt apparatuur;
- W6 Bewaakt geautomatiseerde processen en stuurt deze bij.

Domein: Voedsel, natuur en leefomgeving (Crebonummer 79150)

Kwalificatiedossier Voeding (23173, 23228):

- Kwalificatie Vakexpert voeding en technologie (25463)
- B1-K1 Zorgdragen voor voedsel:
- W1 Draagt zorg voor kwaliteit van het voedsel;
- W2 Draagt zorg voor voedselveiligheid;
- W3 Draagt zorg voor interne en externe informatie uitwisseling
- P3-K1 Optimaliseren en organiseren van bereidingsproces:
- W1 Bereidt product
- W2 Plant en verdeelt werkzaamheden;
- W3 Begeleidt medewerkers op vaktechnisch gebied;
- W4 Organiseert optimalisatie product;
- W5 Neemt deel aan projecten.

De volgende zaken zijn aangepast:

In de werkprocessen uit het kwalificatiedossier Procestechniek zijn contextuele aanpassingen gedaan richting het produceren van levensmiddelen. In de werkprocessen uit het kwalificatiedossier Voeding zijn contextuele aanpassingen in de richting van de procesindustrie.

8. Betrokkenen

Nordwin College / Friesland College:

De Foodbedrijven zijn verenigd in de FNLI (Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie). Deze voert een actief HCA (Human Capital Agenda) beleid, waarvan de regionale HCA bijeenkomsten een exponent zijn. Het inrichten van de cross-over is daar regelmatig aan de orde. De projectleider HCA van de FNLI onderschrijft de ontwikkeling. MKB bedrijven in het Noorden werken samen in een netwerkorganisatie Innexus. Dit zijn o.a. CSK Food Enrichments, DOC kaas, Ausnutria Hyproca, Hochwald, Lamb Weston/Meijer en Royal Steensma. Vanuit dit samenwerkingsverband wordt de cross-over ook gesteund. Het grootste Nederlandse zuivelbedrijf Royal FrieslandCampina ondersteunt dit initiatief eveneens. Alle bovengenoemde bedrijven participeren in het Centrum voor Innovatief vakmanschap "CIV Food Noord", het onderdeel van het CIV Agrifood, waarin mbo Life Sciences de initiator is. Andere samenwerkingsverbanden met Foodbedrijven waarin mbo Life Sciences participeert en waarin de vraag naar deze cross-over aan de orde is, zijn: de Dutch Dairy Chain, Zuivelopleidingen Nederland en het project Slagvaardig MBO.

Helicon:

- Van Rooi Group
- Zwanenberg
- Group of Butchers
- Sauce compagny
- Ardo
- Danone Nutricia Cuijk
- Globemilk

9. Verblijfsduur 4 jarig

De inhoud van de opleiding is dermate zwaar te noemen dat een vierde leerjaar noodzakelijk is. Criteria die zijn gebruikt bij de onderbouwing van het aanblijven van de nominale studieduur van 4 jaar zijn ontleend aan de argumenten die gelden voor Operator C. Deze argumenten zijn:

- Vergelijking nominale studieduur voor 1995: De studieduur van de verwante opleiding procestechniek was een vierjarig studietraject binnen de zogenaamde MTS-opleiding (MTS Procestechniek);
- Branchevereisten: Er worden in de procestechniek dossiers geen branchevereisten genoemd. Vanuit de sector procestechniek worden een aantal aanvullende eisen gesteld voor de deelnemer. Zo moet deze bijvoorbeeld minimaal 18 jaar oud zijn om te kunnen deelnemen aan de BPV en/of een BBL-traject.
- Omvang vakkennis en vaardigheden: De opleiding Operator C is een opleiding die zich kenmerkt door een hoog gehalte aan exacte vakken en een breed (proces)technisch vakkenpakket. De exacte vakken (o.a. wis- natuur- en scheikunde) zijn nodig om het abstractieniveau te behalen dat nodig is voor het beroep. De leerlijnen die bij deze vakken horen zijn als ze aansluiten op het eindniveau van het VMBO niet binnen 4 leerjaren af te ronden.
- Studeerbaarheid: De chemie en energiesector zijn beide benoemd als topsectoren. Van het MBO wordt verwacht om voor de topsectoren toptalenten op te leiden. De omvang van de te beheersen vakkennis en beroepsvaardigheden liggen op een zo hoog niveau dat het niet mogelijk is om de opleidingen binnen de duur van drie jaar af te ronden.
- Aard opleiding (doorstroom hbo of eindonderwijs): Voornamelijk eindonderwijs.
- Actuele verblijftijd meerderheid studenten: 4 jaar.

10. Aanvullende informatie

N.v.t.

11. Certificaten

N.v.t.